

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Ryszard Marchwicki

Sędziowie: SSO Aleksandra Kiersnowska-Tylewicz

SSO Anna Kulczewska-Garcia (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2014 r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku wierzyciela **A. P.**

przeciwko dłużnikom **J. G. (1) i J. G. (2)**

o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu

na skutek zażalenia wierzyciela

na postanowienie Sądu Rejonowego w Szamotułach

VII Zamiejscowego Wydziału Cywilnego z siedzibą w Obornikach

z dnia 22 lipca 2013 r. w sprawie o sygn. akt VII Co 936/13

postanawia

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

1. nadać aktowi notarialnemu z 14 czerwca 2013 r., rep. (...), sporządzonemu przez notariusza J. Z.(Kancelaria Notarialna w P.), klauzulę wykonalności na rzecz wierzyciela A. P.przeciwko dłużnikom J. G. (1)i J. G. (2)w zakresie, przewidzianego w § 2 pkt 2 tego aktu notarialnego, obowiązku dłużników zapłaty na rzecz wierzyciela w częściach równych kwoty 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) zł tytułem zwrotu pożyczki z 2 lutego 2010 r.,

2. oddalić wniosek o nadanie klauzuli wykonalności w pozostałym zakresie,

3. zasądzić od dłużników na rzecz wierzyciela kwotę 25 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania,

II. oddalić zażalenie w pozostałym zakresie,

III. zasądzić od dłużników na rzecz wierzyciela kwotę 15 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

SSO A. Kiersnowska - Tylewicz SSO R. Marchwicki SSO A. Kulczewska - Garcia

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 22 lipca 2013 r., sygn. akt VII Co 936/13 Sąd Rejonowy w Szamotułach VII Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Obornikach oddalił wniosek o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu z 14 czerwca 2013 r., rep. A (...), sporządzonemu przez notariusza J. Z.w zakresie obowiązku dłużników zapłaty na rzecz wierzyciela kwoty 50.000 zł tytułem zwrotu pożyczki z 2 lutego 2010 r. Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 2 lutego 2010 r. J. G. (1)i J. G. (2)zawarli z A. P.umowę pożyczki kwoty 50.000 zł, której termin zwrotu określono na 2 sierpnia

2010 r. oraz wskazano, że pożyczka zostaje oprocentowana w wysokości czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym. W dniu 2 sierpnia 2010 r. strony zmieniły powyższą umowę pożyczki w ten sposób, że termin zapłaty został określony na 2 lutego 2011 r. Następnie aneksem z 1 lutego 2011 r. strony zmieniły termin spłaty pożyczki na 30 listopada 2011 r. Termin spłaty pożyczki został zmieniony kolejno aneksem nr (...)z 30 listopada 2011 r. na 30 czerwca 2012 r., aneksem nr (...)z 30 czerwca 2012 r. na 30 czerwca 2013 r. Nadto w aneksie nr (...)z 14 czerwca 2013 r. pożyczkobiorcy złożyli oświadczenie o poddaniu się egzekucji, które następnie zostało złożone w akcie notarialnym z 14 czerwca 2013 roku rep. A. (...). Sąd pierwszej instancji zważył, że w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu kognicją sądu jest ograniczona. Możliwa jest jedynie ocena, czy akt notarialny obejmujący obowiązek zapłaty sumy pieniężnej czyni zadość wymaganiom aktu notarialnego określonym w ustawie Prawo o notariacie, czy akt spełnia wszystkie wymagania tytułu egzekucyjnego określone w art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c., bądź w art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. i czy stwierdzony w nim obowiązek podlega wykonaniu w drodze egzekucji oraz czy tytuł ten nie został pozbawiony wykonalności. W szczególności, jednym z warunków koniecznych do nadania klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu jest jednoznaczne sprecyzowanie w oświadczeniu o poddaniu się egzekucji zobowiązania którego to oświadczenie dotyczy. W niniejszej sprawie wierzyciel złożył wniosek o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu sporządzonemu przez notariusza J. Z. z 14 czerwca 2013 r., zapisanego w rep. A nr (...), w którym dłużnicy złożyli oświadczenie, iż poddają się egzekucji w związku z zawartą pożyczką na kwotę 50.000 zł oraz brakiem spłaty pożyczki w terminie określonym w akcie notarialnym tj. do 30 czerwca 2013 r., a w przypadku braku zapłaty kwoty pożyczki w powyższym terminie wierzyciel uprawniony będzie do wystąpienia o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu do maksymalnej kwoty 100.000 zł, przy czym zdarzeniem od którego uzależnione jest wykonanie tego obowiązku jest przekroczenie przez pożyczkobiorców terminu w spłacie pożyczki o 10 dni, to jest niespłacenie pożyczki wraz z odsetkami do 10 lipca 2013 r. bez odrębnego wezwania do zapłaty. Sąd Rejonowy zauważył, że oświadczenie określające zobowiązanie do zapłaty sumy pieniężnej nie jest dostatecznie sprecyzowane. J. G. (1) i J. G. (2) zobowiązali się do świadczenia określonej kwoty pieniężnej oraz świadczenia odsetkowego. Nie zostało jednakże w żaden sposób określone, jak poszczególni dłużnicy mają partycypować w tym świadczeniu. W szczególności nie ma podstaw by przyjmować, iż dłużnicy za zobowiązanie odpowiadają w sposób solidarny. Zgodnie bowiem z art. 369 k.c. zobowiązanie jest solidarne wtedy, gdy wynika to z ustawy lub czynności prawnej, a w niniejszym przypadku ustawa ani samo oświadczenie dłużników (które jest czynnością prawną) solidarności nie przewiduje. Przy ocenie tego, w jaki sposób są zobowiązani dłużnicy, nie można sięgać do umowy pożyczki, albowiem sąd rozpoznając przedmiotową sprawę jest władny badać treść oświadczenia o poddaniu się egzekucji. W tej sytuacji, wobec różnych możliwości spełnienia podzielnego świadczenia przez kilku zobowiązanych (zobowiązanie solidarne, zobowiązanie poszczególnych dłużników do spełnienia poszczególnych części świadczenia, zobowiązanie in solidum) uznać należało że obowiązek świadczenia dłużników nie został sprecyzowany, co skutkowało oddaleniem wniosku.

Zażalenie na to postanowienie złożył wierzyciel, zaskarżając je w całości oraz wnosząc o jego zmianę przez uwzględnienie wniosku, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Skarżący zarzucił, że w sprawie znajduje zastosowanie art. 370 k.c., przewidujący, że jeżeli kilka osób zaciągnęło zobowiązanie dotyczące ich wspólnego mienia, są one zobowiązane solidarnie, chyba że umówiono się inaczej. Ponieważ pożyczka została zaciągnięta przez małżonków J. G. (1) i J. G. (2), w których małżeństwie obowiązuje ustrój ustawowej wspólności majątkowej, to zobowiązanie do jej spłaty jest zobowiązaniem dotyczącym ich majątku wspólnego, wspólnego mienia. W konsekwencji, akt notarialny obejmujący oświadczenie o poddaniu się przez nich egzekucji nie musi w swej treści zawierać określenia, jak poszczególni dłużnicy powinni partycypować w świadczeniu, ponieważ zgodnie z art. 370 k.c. z uwagi na fakt, iż „nie umówiono się inaczej”, ich odpowiedzialność względem wierzyciela jest solidarna.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do art. 369 k.c., zobowiązanie jest solidarne, jeżeli to wynika z ustawy lub z czynności prawnej. Podkreślenia wymaga, że solidarności nie można domniemywać. Musi ona w każdym wypadku wprost i jednoznacznie wynikać z czynności prawnej albo konkretnego przepisu ustawy.

Z aktu notarialnego z 14 czerwca 2013 r., rep A (...)not. J. Z. nie wynika, aby odpowiedzialność dłużników za spłatę pożyczki udzielonej im przez wierzyciela 2 lutego 2010 r. była solidarna. Nie wynika to również z umowy pożyczki, złożonej przez wierzyciela (jedynie w kserokopii - k. 5-6). Nie budzi zatem wątpliwości, że strony umowy pożyczki nie przewidziały, by odpowiedzialność obojga dłużników J. G. (1) i J. G. (2) za spłatę pożyczki była solidarna.

Wbrew zarzutom skarżącego, nie ma też podstaw, by solidarności dłużników upatrywać w ustawie. Rację ma wprawdzie skarżący, że w stosunku do małżonków znajduje zastosowanie art. 370 k.p.c., przewidujący - na wypadek gdy nie umówiono się inaczej - solidarną odpowiedzialność osób, które zaciągnęły zobowiązanie dotyczące ich wspólnego mienia. Nie ma bowiem żadnych podstaw do przyjęcia, że przepis art. 370 k.c., odnoszący się do wspólnego mienia, miałby tylko zastosowanie do współwłaścicieli mających prawo do ułamkowych części majątku wspólnego, a nie miał natomiast zastosowania do współwłasności łącznej i do zobowiązań zaciągniętych przez małżonków odnośnie ich majątku wspólnego, do którego stosuje się przepisy o współwłasności łącznej. Nie ma jednak umocowania wniosku skarżącego, który zdaje się przyjmować, iż w każdym przypadku zaciągnięcia przez małżonków wspólnie zobowiązania, ich odpowiedzialność jest solidarna. Brak wyraźnego uregulowania przez strony kwestii odpowiedzialności małżonków za zaciągnięte wspólnie zobowiązanie nie oznacza, że ich odpowiedzialność jest solidarna. Dla istnienia solidarności konieczny jest w takim wypadku związek prawny lub gospodarczy między zobowiązaniem a wspólnym mieniem. Taki zaś związek nie wynika w niniejszej sprawie ani z oświadczenia o poddaniu się egzekucji, ani z umowy pożyczki, a ograniczony zakres kognicji sądu w postępowaniu klauzulowym uniemożliwia ustalenie istnienia tego związku na innej podstawie.

Z okoliczności sprawy nie wynika też, aby pożyczka była zobowiązaniem zaciągniętym w sprawach wynikających z zaspokajania zwykłych potrzeb rodziny, co skutkowałoby solidarną odpowiedzialnością małżonków na podstawie art. 30 § 1 k.r.o.

W tym stanie rzeczy, nie można przyjąć, że odpowiedzialność obojga dłużników za zwrot pożyczki jest solidarna.

Nade wszystko zaś, oświadczenie o poddaniu się egzekucji nie zostało odniesione do solidarnego obowiązku spłaty pożyczki.

Wbrew stanowisku Sądu pierwszej instancji, nie stanowiło to jednak podstawy do oddalenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności w całości.

Zgodnie z art. 379 § 1 k.c., jeżeli jest kilku dłużników albo kilku wierzycieli, a świadczenie jest podzielne, zarówno dług, jak i wierzytelność dzielą się na tyle niezależnych od siebie części, ilu jest dłużników albo wierzycieli. Części te są równe, jeżeli z okoliczności nie wynika nic innego. Skoro przedmiotem pożyczki z 2 lutego 2010 r. była kwota pieniężna, zobowiązanie do jej zwrotu, obciążające dłużników, jest świadczeniem podzielnym. Oznacza to, że jeżeli strony nie postanowiły że dłużnicy są zobowiązani solidarnie i solidarność ta nie wynika również z ustawy, dłużnicy są odpowiedzialni za zwrot pożyczki w częściach równych.

Zastrzec przy tym należy, że oświadczenie dłużników o poddaniu się egzekucji, zawarte w § 2 pkt 2 aktu notarialnego z 14 czerwca 2013 r., rep. A (...), odnosiło się wyłącznie do „zwrotu pożyczkodawcy kwoty pożyczki”, co w realiach niniejszej sprawy nakazuje przyjąć, że oświadczenie to dotyczyło wyłącznie sumy należności głównej, a nie również należnych odsetek. W przeciwieństwie do np. § 2 pkt 1 oświadczenia, w którym jest mowa o „zwrocie kwoty pożyczki (...) wraz z należnym oprocentowaniem”, postanowienie § 2 pkt 2 wspomina tylko o „zwrocie kwoty pożyczki”. Nie sposób przyjąć, że dotyczy ono również odsetek. Taka wykładnia byłaby sprzeczna z jednoznaczną, językową treścią tego postanowienia.

Reasumując stwierdzić należy, że zachodziły podstawy do nadania aktowi notarialnemu z 14 czerwca 2013 r., rep. A (...)klauzuli wykonalności w zakresie obowiązku dłużników zwrotu pożyczki z 2 lutego 2010 r., z tym, że obowiązek ten obciążał dłużników jedynie co do sumy należności głównej, tj. 50.000 zł bez odsetek, a ponadto każdego z nich w częściach równych, tj. po 25.000 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie orzekając jak w sentencji.

W części domagającej się nadania klauzuli wykonalności przeciwko obojgu dłużnikom co do kwoty 50.000 zł solidarnie, a ponadto również co do odsetek wniosek i zażalenie podlegały oddaleniu jako bezzasadne (art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania klauzulowego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. rozdzielając je stosunkowo do stopnia, w którym strony ostały się ze swymi żądaniami. Na koszty poniesione przez wierzyciela składała się opłata od wniosku w kwocie 50 zł. Wierzyciel domagał się nadania klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu co do kwoty 50.000 zł wraz z odsetkami – solidarnie przeciwko obojgu dłużnikom. Jego wniosek został uwzględniony co do kwot po 25.000 zł przeciwko każdemu z dłużników, a ponadto oddalony co do odsetek w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, począwszy od 2 lutego 2010 r. Zważywszy na wysokość odsetek i fakt oddalenia wniosku co do nich, jak i co do solidarnej odpowiedzialności dłużników za całość zobowiązania można przyjąć, że wierzyciel ostał się ze swym żądaniem mniej więcej w połowie. Należy mu się zatem od dłużnika zwrot 1/2 poniesionych kosztów, tj. kwota 25 zł.

O zwrocie kosztów postępowania zażaleniowego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. kierując się tożsamymi względami, zważywszy że zażalenie wierzyciela – podobnie jak wniosek – zostało uwzględnione mniej więcej w połowie. Na koszty poniesione przez wierzyciela w postępowaniu zażaleniowym składała się opłata od zażalenia w kwocie 30 zł, stąd należało na jego rzecz zasądzić od dłużników 1/2 tej sumy, tj. kwotę 15 zł.

SSO A. Kiersnowska - Tylewicz SSO R. Marchwicki SSO A. Kulczewska - Garcia